

EUROSTAT - DATA A STATISTICKÁ SLUŽBA EU

EUROSTAT - DATA AND STATISTICAL SERVICES IN EU

Dagmar Bínová

Anotace:

EUROSTAT je Statistický úřad Evropského společenství se sídlem v Lucemburku. Posláním Eurostatu je poskytovat Evropské unii kvalitní statistický informační servis. Jeho činnost se zaměřuje na zajištění statistických informací na evropské úrovni, jež umožní porovnávání jednotlivých zemí a regionů. O tom jaká data a jaké služby lze od Eurostatu využívat referuje tento příspěvek.

Klíčová slova:

Eurostat, statistika, informace, publikace, ukazatel.

Abstract:

EUROSTAT is the Statistical Office of the European Communities situated in Luxembourg. Eurostat's mission is to provide the European Union with a high-quality statistical information service. Its task is to provide the European Union with statistics at European level that enable comparisons between countries and regions. This paper informs about statistical data and services, which could be used from Eurostat.

Keywords:

Eurostat, statistics, information, publication, indicator.

ÚVOD

Statistický úřad Evropského společenství byl založen roku 1953 a nese název EUROSTAT. Jeho stěžejní činností je publikovat oficiální harmonizované statistiky o Evropské unii a EURO zóně, a nabízet srovnatelný, spolehlivý a objektivní obraz měnící se Evropy. Zpracovává tedy statisticky orientované analýzy a prognózy, které se periodicky publikují. Eurostat poskytuje orgánům EU údaje, důležité pro jejich rozhodování a činnost a informuje jednotlivé národní státní správy a veřejnost o statisticky vyjádřitelném stavu věcí v Unii. Eurostat jako ústřední instituce koordinuje a sjednocuje podle možností rozdílné národní statistiky do jednotného srovnatelného systému.

Evropský statistický systém tvoří nejen Eurostat, ale i statistické úřady, ministerstva, agentury a centrální banky, které sbírají oficiální statistiky ve členských státech, Islandu, Norsku, Lichtenštejnsku a také v kandidátských zemích. Všem uživatelům poskytuje obrovský rozsah dat, jež jsou rozříděna podle regionů a zemí EU (i podle přistupujících zemí).

CÍL

Cílem příspěvku je zmonitorovat základní činnost Eurostatu - Statistického úřadu Evropské Komise a nastínit možnosti v získávání dat a služeb.

METODY

Předmětem práce Eurostatu je sběr dat od národních statistických úřadů (NSI) a harmonizace dat podle jednotné metodiky. Takto získaná data jsou skutečně srovnatelná pro

Evropskou unii jako celek.

Hlavní službou Eurostatu je poskytování přesných, spolehlivých a nejnovějších statistických údajů na evropské úrovni. Data se sbírají z národních statistických úřadů a různých institucí a následně jsou harmonizována podle jednotné metodiky. Tak se pohotově získávají srovnatelná data pro Evropskou unii jako celek stejně jako pro jednotlivé členské a partnerské státy. Poskytnutí přístupu k obrovskému množství dat je jakousi přirozenou nadstavbou hlavních služeb.

Statistické informace Eurostatu lze získat třemi způsoby:

- přímým přístupem (přes Internet),
- přístupem k publikacím a analýzám na požádání,
- uživatelským přístupem na požádání (pouze síť Eurostat Data Shop).

VÝSLEDKY

Internetové stránky Eurostatu nabízí statistické informace každý den v týdnu v jakoukoli denní i noční dobu a k získání statistických informací není potřeba žádný zprostředkovatel (pouze PC a přístup k internetu). Všechny informace publikované na webových stránkách jsou v anglickém, německém či francouzském jazyce.

Aby Eurostat vyhověl běžným požadavkům veřejnosti, tak připravuje různé *produkty a tištěné a elektronické publikace*. Zpravidla se jejich získání zpoplatňuje, proto je nutné nejprve zboží objednat a zaplatit. V poslední době byl však tento servisní systém pozměněn a na webových stránkách je většina publikací ke stažení v pdf formátu zdarma.

Uživatelský přístup je nejpřesnějším zdrojem informací, neboť umožňuje předložit žádost ohledně velmi specifických statistických informací a rychle získat dostupná data, která co nejvíce vyhovují danému požadavku. Žadatel předkládá žádost prostřednictvím tzv. Eurostat Data Shopu (Belgie, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Itálie (Miláno, Řím), Lucembursko, Nizozemsko, Norsko, Portugalsko, Švýcarsko, Finsko, Švédsko, Velká Británie a USA) v jednom z jedenácti dostupných jazyků. Samozřejmě, že se jedná o službu placenou a výše poplatku závisí na objemu předaných dat. Eurostat Data Shop lze také kontaktovat buď prostřednictvím webových stránek (Ask for statistics), kde se předpokládá registrace uživatele, nebo telefonem, faxem, poštou či e-mailem.

Obecně platí, že dostupné jsou tři typy informací: statistika (ukazatele a statistické údaje), komentovaná statistika (publikace nebo služby poskytující statistická data včetně komentářů, grafů a map) a vysvětlující informace (zprávy, analýzy, studie, metodické texty, definice, seznamy indikátorů, atd.), jež pomohou zjistit, vyhledat statistická data a informace a porozumět jim.

STATISTIKA

Mezi první typ informací patří klíčové ukazatele, ekonomické ukazatele, výstupy z databází na CD-ROM, podrobné tabulky a služby vyhledávání dat. Klíčovými ukazateli jsou *strukturální* (dlouhodobé¹) a *krátkodobé*² ukazatele, které lze získat bezplatně na webových stránkách.

Do nedávné doby využívala Evropská Komise v souhrnné zprávě pro Evropskou radu 35 stěžejních strukturálních ukazatelů, s jarní zprávou ale došlo ke snížení tohoto počtu. V souladu s lisabonskými závěry Evropské rady pokrývají tyto ukazatele čtyři hlavní domény: zaměstnanost, inovace, ekonomické reformy a sociální soudržnost; a také zahrnují několik základních ekonomických zpětnovazebních ukazatelů. Z ročenky Eurostatu se vybírá dalších 100 základních ukazatelů věnovaných demografii, sociálním, politickým a ekonomickým otázkám s údaji za posledních 10 let (u zemí v EU 15). A ještě se pro tzv. téma zveřejňuje přibližně 20 nejdůležitějších ukazatelů. Roční ukazatele se pro desetileté období agregují za

¹ Dlouhodobý ukazatel je zde míněn jako ukazatel ročních údajů.

² Krátkodobý ukazatel je zde míněn jako ukazatel údajů zaznamenávaných ve čtvrtletních, měsíčních, týdenních aj. periodách.

EU-15; nově se agregují některé ukazatele i za EU-25 (ne vždy jsou informace od nových členů dostupné); a z údajů se připravují tabulky a grafy.

Tabulka 1: Seznam ukazatelů pro zprávu EK

GDP per capita in PPS	Business investment
Labour productivity	At risk-of-poverty rate *
Employment rate	Long-term unemployment rate *
Employment rate of older workers *	Dispersion of regional employment rates *
Educational attainment (20-24) *	Greenhouse gas emissions
Research and Development expenditure	Energy intensity of the economy
Comparative price levels	Volume of freight transport

Krátkodobé ukazatele lze kategorizovat do tří tříd: EURO indikátory, výnosová křivka EURA a ukazatele podle témat. Do nedávné doby EURO indikátory zahrnovaly hlavní „krátkodobé“ ekonomické a sociální ukazatele v rámci EURO zóny. Pro přibližně 90 indikátorů byly k dispozici agregované údaje za posledních 12 období a také tabulky a diagramy. Nyní, v rámci většího komfortu uživatelů dat, Eurostat připravil rozsáhlejší bezplatný přístup k datům a tato část je sloučena s částí třetí. Celkové rozšíření obsahu umožňuje poskytovat více údajů s různým členěním (za sektor, produkt, zemi). V současné době obsahuje tato část téměř 33 tisíc časových řad a přístup k 313 tabulkám získaných z části databáze. Tyto tabulky jsou denně aktualizovány a obsahují údaje členěné podle členských států i údaje agregované (EU-15, EU-25).

Tabulka 2: Základní členění EURO indikátorů

Platební bilance	Průmysl, obchod a služby
Obchodní a spotřebitelská šetření	Trh práce
Spotřebitelské ceny	Monetární a fiskální ukazatele
Zahraniční obchod	Národní účty

KOMENTOVANÁ STATISTIKA

Mezi „komentovanou“ statistiku patří publikace obsahující analýzy, studie a zprávy, které jsou vydávány v řadách „Statistics in Focus“, „New Releases“ a „Panorama of the European Union“, a také služby zajišťující výběr publikací.

Řada „Statistics in Focus“ je Eurostatem vydávána pravidelně a poskytuje aktualizované přehledy hlavních výsledků šetření, studií a statistických analýz. Tato edice publikací je vydávána pro všechna statistická témata (viz dále) a tvoří jí 4-8 stránkové sešity věnované vybrané problematice. Za rok je v této sérii vydáno okolo 200 sešitů, které jsou v pdf formátu k dispozici na webových stránkách bezplatně. V papírovém vydání je lze získat prostřednictvím předplatného, za které je účtován poplatek 240 EUR za rok.

Rychlé informace ohledně Euro indikátorů; sociálních, demografických, regionálních zemědělských témat a témat životního prostředí jsou poskytovány prostřednictvím publikací v edici „News Releases“. Eurostat publikuje okolo 150 rychlých informací ročně v souvislosti s uvolněním nových údajů. Bezplatně je lze získat na internetu nebo v tištěné podobě na základě předplatného.

Pro vyzdvížení charakteristik a trendů některých odvětvových témat slouží „Panorama of the European Union“. Publikace vydávané v této edici zahrnují analýzy, tabulky, grafy na více než 200 stranách a jsou dostupné buď na internetu nebo v papírovém vydání.

VYSVĚTLUJÍCÍ INFORMACE

Mezi třetí typ informací tzv. vysvětlující informace patří články a studie „Working papers and studies“; seznamy indikátorů a proměnných v databázích Eurostatu; metadata (informace o rozsahu, četnosti, formátech); dokumenty věnované metodikám a klasifikacím

* Ukazatel je rozdělen podle pohlaví

„Methods and Nomenclatures“, zprávy o významných výsledcích vědecké, technologické a administrativní vědecké práce „Research in Official Statistics“.

ČLENĚNÍ INFORMACÍ DO TÉMAT

Eurostat poskytuje statistické informace uspořádané do devíti témat, která monitorují všechny oblasti evropské společnosti. Uspořádání statistických informací je uvedeno v tabulce 3 a používá se zejména pro třídění dat v databázi New Cronos.

Tabulka 3: Uspořádání statistických informací

Název anglicky	Název česky	Obsahuje
General statistics	Základní statistiky	nejdůležitější indikátory za členské státy EU, nově přistoupivší státy EU, nečlenské země a přistupující státy.
Economy and finance	Ekonomie a finance	údaje o národních účtech, cenách a paritách nákupních cen, měnové statistiky a statistiky finančního sektoru.
Population and social conditions	Obyvatelstvo a sociální podmínky	statistiky o obyvatelstvu, zdraví, zaměstnanosti, spotřebě a životních podmínkách.
Industry, trade and services	Průmysl, obchod a služby	indikátory a statistiky o průmyslové aktivitě, produkci, velkoobchodu a maloobchodu, bankách a službách v Evropě.
Agriculture and fisheries	Zemědělství a rybolov	zemědělské účty, indexy, ceny a statistiky o zemědělství a rybolovu.
External trade	Zahraniční obchod	statistiky o pohybu zboží v rámci EU a o zahraničním obchodě se třetími zeměmi (Intrastat a Extrastat)
Transport	Doprava	údaje o letecké, železniční, silniční a říční dopravě v EU
Environment and energy	Životní prostředí a energetika	statistiky a ukazatele vlivu působení činnosti obyvatelstva na životní prostředí (produkce odpadů, emisí a znečištění), využívání energie a výdajů na ochranu ŽP
Science and technology	Věda a technologie	informace o vědě a výzkumu, inovacích, zaměstnanosti v sektoru moderních technologií.

DISKUSE

Servis a produkty Eurostatu využívají tvůrci rozhodnutí v oblastech politiky, vyššího vzdělávání a ekonomie k tomu, aby získali informace, které jsou podstatné pro jejich činnost. Eurostat tak umožňuje i všeobecné veřejnosti a médiím získat objektivní pohled na vývoj evropské společnosti. V oblasti zemědělství a životního prostředí lze získávat data a informace ze studií, zpráv a analýz, které vycházejí v rámci „Working papers and studies“, „Statistics in focus“, „Panorama of the European Union“, „Detailed tables“, „Research in official statistics“ a „Pocketbooks“.

V edici **Working papers and studies** patří k nejnovějším studiím „Food safety statistics - Inventory of data available in the EU Member States, EFTA and candidate countries“ a „EU Member State experiences with sustainable development indicators“. V roce 2003 byla např. publikována zpráva o projektu LUCAS „The Lucas survey - European statisticians monitor territory“ a zpráva o tvorbě indikátorů v oblasti zemědělství a životního prostředí „Building agro-environmental indicators - Focussing on the European area frame survey LUCAS“.

V rámci sešitového vydání analýz a studií **Statistics in focus** bylo v oblasti zemědělství vydáno přes 150 sešitů. V roce 2004 byly publikovány např.: „The new 2004-2005 milk year comprises 10 new partners“, „EU agricultural prices in 2003“, „Survey of EU cattle populations in December 2003 and production forecasts for 2004“, „Survey of the EU pig population in December 2003 and production forecasts for 2004“, „2003 cereal harvest: Production down more than 10%“, „Trends in the EU cattle population 1994-2002“, „The impact of enlargement on milk statistics in the European Union“ ad. Z výše uvedených vybraných publikovaných prací je zřejmé, že oblast působení zemědělské statistiky je poměrně rozsáhlá. Za zmínku stojí uvést, že Eurostat velmi pečlivě sleduje nové trendy v zemědělství, o čemž svědčí i zajímavá zpráva o ekologickém zemědělství v Evropě „Organic Farming in Europe“ z roku 2003. V oblasti ŽP bylo vydáno přes 100 sešitů, které se věnují z větší části energetice, zkrátka nepřichází ani problematika odpadů, vody a různých indikátorů ochrany ŽP.

Z komentovaných přehledů věnovaných životnímu prostředí v rámci edice **Panorama of the European Union** patří k nejnovějším „A selection of environmental pressure indicators for the EU and Candidate Countries“ a „Environmental Statistics in the Mediterranean countries - Compendium 2002“. Z oblasti zemědělství byla vydána pouze jedna publikace a to s názvem „Agriculture in the European Union“ z roku 1999, která obsahuje časové řady pro období 1970-1996, včetně komentářů, tabulek, grafů a map.

V sérii **Detailed tables**, která obsahuje zejména publikace s datovým tabulkami, vychází v oblasti zemědělství: bulletiny se čtvrtletní periodicitou věnované zemědělské statistice, ročenky rybářství, ročenky, výstupy ze strukturálního šetření v zemědělství, výstupy ze zemědělských a lesnických účtů ad. V oblasti životního prostředí jsou to publikace věnované údajům za energii, odpady, ceny energie a plynu, výdaje na ochranu ŽP apod.

K vědeckým pracím **Research in official statistics** se řadí publikace „Agricultural sector modelling - A new medium-term forecasting and simulation system (MFSS99)“.

Tabulkové přehledy **Pocketbooks** patří svým rozsahem spíše k menším sériím. Užitečná data v oblasti lesnictví byla publikována v „Forestry statistics - Data 1990-2002“ a v oblasti ŽP např. „Environment statistics“.

ZÁVĚR

Je zřejmé, že činnost Eurostatu udává směr vývoje evropských statistik a to, co prezentuje, je v podstatě nezbytné minimum statistických dat jednotlivých členských států. Každý národní statistický úřad musí úzce spolupracovat se Statistickým úřadem EU a rozsah svých šetření přizpůsobovat evropským požadavkům. Český uživatel statistických dat v rámci příprav vstupu ČR do EU už poznal potřebu dat evropského charakteru a často se setkával s určitými obtížemi při jejich získání (nejčastěji zadarmo). Snad tento příspěvek umožní získat lepší představu o tom, jaké informace po Eurostatu vyžadovat a jak je nacházet.

Literatura a použité zdroje :

Statistical references : Brief information on Eurostat products and services. Luxembourg: Eurostat, 2003. 12 p. ISSN 1606-2353.

Welcome to Eurostat : Your access to European statistics. Luxembourg: Eurostat. 14 p. ISBN 92-828-9968-3

EUROSTAT. *About Eurostat* [online]. [citováno dne 31. května 2004]. Dostupné na <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop>

EUROSTAT. *Agriculture and fisheries* [online]. [citováno dne 29. června 2004]. Dostupné na <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-catalogue/EN?catalogue=Eurostat&theme=5-Agriculture%20and%20Fishery>

EUROSTAT. *Environment and energy* [online]. [citováno dne 29. června 2004] Dostupné na <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-catalogue/EN?catalogue=Eurostat&theme=8-Environment%20and%20Energy>

EUROSTAT. *Working papers and studies* [online]. [citováno dne 8. června 2004]. Dostupné na <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop>

EUROSTAT. *Statistics in focus* [online]. [citováno dne 8. června 2004]. Dostupné na <http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop>

Kontaktní adresa autora:

Ing. Dagmar Bínová, katedra statistiky, Provozně ekonomická fakulta, Česká zemědělská univerzita v Praze, Kamýcká 129, 165 21 Praha 6 - Suchbát, tel. +420 224 383 246, e-mail: binova@pef.czu.cz